

A költészet ereje - Lu Hszün és Petőfi irodalmi találkozása A pekingi Lu Hszün Múzeum kiállítása

Tisztelt Guo Xiaoguang kulturális attasé úr! Tisztelt Huang Qiaosheng igazgató úr! Tisztelt Jiang Yixin igazgató helyettes asszony!

Tisztelt E. Csorba Csilla főigazgató asszony! Tisztelt Rubovszky Éva elnök asszony!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy ma, a Múzeumok éjszakája programsorozat egyik első rendezvényén részt vehetek e kiállítás megnyitóján. Különleges nap ez. Ebben az évben emlékezhetünk Lu Hszün, a kínai irodalom megújításának kulcsfontosságú szereplője, halálának 80. évfordulójára és ünnepelhetjük az ELTE Konfuciusz Intézet létrejöttének 10. évfordulóját, amely az első Konfuciusz Intézet volt Magyarországon és Közép- Európában. E hálózat, amelynek küldetése a kínai nyelv és kultúra autentikus közvetítése, a befogadó, jelen esetben magyar társadalom számára. A 2004 őszén indított kínai program eredményeként a Konfuciusz intézetek hálózata ma már közel 500 intézetet számlál 123 országból. Büszkék lehetünk arra, hogy az ELTE a 20. század elején, 1924-ben kezdte a kínai nyelv és kultúra oktatását és arra is, hogy a Konfuciusz Intézetek első, alapító igazgatótanácsának, az ELTE rektoraként tagja lehettem. Talán ez indokolhatja, hogyan kerül egy kémikus e kiállítás megnyitó ünnepségére. Köszönöm a felkérést.

Lu Hszün (1881. szeptember 25. – 1936. október 19.) 1881-ben született Csou Su-zsen (Zhou Shuren) néven, Lu Hszün az egyik leggyakrabban használt írói álneve volt. 1908-ban, amikor Lu Hszün ösztöndíjasként Japánban tanult. A Henan című lapban publikálta tanulmányát, amelyben az európai forradalmi költőkről írt. Ebben külön fejezetet szentelt Petőfinek, akinek művészete és életútja mély hatást gyakorolt rá. Ebben az időszakban irányult figyelme a kelet-európai irodalom felé. Eredetileg orvosnak készült, végül mégis az irodalom mellett kötelezte el magát. 1909-től Kínában tanított, majd az oktatási minisztériumban dolgozott. 1918-ban jelent meg első elbeszélése, ezt olyan művek követték, mint az „Egy őrült naplója”, „Az Orvosság” vagy az „A Q hiteles története”. Ez utóbbi nagy nemzetközi elismerésnek örvend és a modern XX. századi kínai irodalom történetének meghatározó műveként tartják számon és már 1956 óta hozzáférhető magyarul a hazai olvasók számára.

Lu Hszün a XX. századi kínai irodalom meghatározó egyénisége, sokoldalú személyisége, az irodalmi és társadalmi megújulás elkötelezett harcosa volt. Művei jelentős szerepet játszottak az 1919. májusi imperializmus és egyben feudalizmus ellenes forradalom szellemi előkészítésében. Mai fogalmaink szerint egyszerre volt a megújulás, a haladás és a modernitás elkötelezettje.

A kínai irodalomtörténet máig az egyik legnagyobb alkotójaként, a modern novellairodalom megújítójaként tartja számon az 56 évesen elhunyt Lu Hszünt. Munkái magyar nyelven előbb Tőkei Ferenc (1930-2000) filozófus, sinológus [Régi mesék mai szemmel, 1959; Vadfüvek, 1961] és Galla Endre (1926-2008) sinológus [Irodalom, forradalom, társadalom, 1981; Hajnali virágok alkonyi csokorban, 2008] révén jelentek meg.

Modern elbeszélései már az ötvenes években magyarul is megjelentek a Világirodalom Klasszikusai sorozatban. Az „Irodalom, forradalom, társadalom” című esszégyűjteményt az író születésének 100. évfordulóján jelentek meg először magyarul (Európa, 1981). Ecsedy Ildikó (1938-2004), a magyar

sinológia professzora, így foglalta össze e kötet üzenetét: „Tanulságul szolgálhat, (hogy) Lu Hszün ... milyen elvi tudatossággal és művészi érzékkel küzd .... szint-engedmény nélkül is (a) mindenkihez szóló irodalomért, (a) hagyomány és haladás tartalmi-formai ötvözéséért, a történelmi küldetésű írott szó művészi rangjáért” (EPA02518_irodalomtortenet_1982_04_939-941).

Legutóbb, a 130. évforduló alkalmából, 2011-ben tíz elbeszélését tartalmazó kötete „Hajnali virágok alkonyi csokorban” címmel. A 2008-ban elhunyt műfordító-kutató, aki az első tudományos munkát közölte a kínai alkotóról, hagyatékában fellelt szövegeket, az özvegy, Mao Szu-fu (Mao Sou Fu) rendezte sajtó alá.

Lu Hszün egyik írásában párhuzamba állítja a kelet-európai népek 19. századi szabadságmozgalmait és a 20. század eleji Kína társadalmi törekvéseit. A magyarországi forradalommal és szabadságharcokkal kapcsolatos történelmi és irodalmi ismereti vezették Lu Hszün-t Petőfi Sándorhoz.

Az európai társadalmak és irodalom iránti érdeklődése és nyitottság valószínűleg fontos szerepet játszott abban is, hogy a világirodalom jelentős szerzőit (Byron és Shelley, Puskin és Mickiewicz, Goethe) fordította modern kínaira, iskolát teremtve Kínában a műfordításnak. Megjelentette Petőfi verseit, prózai írásait, sőt életrajzát. Hatására ültette át például Paj Mang Petőfi Sándor „Szabadság, szerelem” című versét, amely széles körben ismertté lett Kínában, középiskolai tananyag.

Érdekes megjegyezni, hogy mindkét Kínában felállított Petőfi-szobor Lu Hszün-hez kapcsolódó helyszínen áll: a pekingi Lu Hszün Múzeumban Medgyessy Péter akkori magyar miniszterelnök leplezte le a szobrot 2005-ben [Vígh Tamás (1926-2010) alkotása], míg a sanghaji szobor, amely Szabó Gábor – akit örömmel üdvözlök e megnyitón – alkotása a Lu Hszün parkban áll és 2009-ben avatták fel E. Csorba Csilla főigazgató és a művész jelenlétében.

E kiállítás a PIM és a pekingi Lu Hszün Múzeum között két éves együttműködés első lépéseként jöhetett létre. A kétnyelvű kiállítás egyik része áttekinti és sokoldalúan dokumentálja Lu Hszün életét, képeket, kéziratokat mutat be, segíti a látogató eligazodását a XX. századi Kína első harmadának társadalmi és irodalmi életében. A kiállítás másik része bemutatja a Petőfi kultusz kialakulását és az író magyarul megjelent műveit.

A kiállítás a Magyar és a Kínai kultúra sajátos egymásra hatását mutatja be. Közben látjuk, hogy Petőfi személye, életének története és elsősorban versei a kínaiak mindennapi életében jelenvalóvá válik, elgondolkozhatunk azon, hogy egyetlen író, esetünkben Lu Hszün munkássága milyen átütő és maradandó hatással lehet a két kultúra kölcsönös megismerésére, a két kultúra értékeinek kölcsönös elismerésére, egy újabb 20. századi híd kiépítésére.

Gratulálok a kurátoroknak: a pekingi Lu Hszün Múzeum vezetőinek, Huang Qiaosheng úrnak és Jiang Yixin asszonynak, valamint a PIM vezetőinek, E. Csorba Csilla főigazgatónak és Gulyás Gabriellának operatív igazgatónak, valamint munkatársaiknak.

A kiállítást megnyitom.

Elhangzott „A költészet ereje - Lu Hszün és Petőfi irodalmi találkozása” kiállítás megnyitása alkalmából, 2016. június 24-én, Petőfi Irodalmi múzeum, Budapest